

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Krajské kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

4. ročník, školský rok 2011/12

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Dvojčatá Romulus a Rémus boli podľa tradície synmi jedného z rímskych bohov. Ako sa tento rímsky boh volal?

2.* Krátko po vzniku sa Rím, podľa legiend, dostal do vojny kvôli ženám. Tému únosu žien Rimanmi spracoval obrazomaj známy flámsky maliar Peter Paul Rubens. Pozrite si obrázok a odpovedzte na otázky.

- a) Ako sa volal kmeň, ktorému Rím uniesol ženy a bojoval s Rimanmi?
- b) Ako sa skončila vojna? Vyberte si z ponúkaných možností:
vyhral Rím, prehral Rím, prímerím a následným spojenectvom.

3.* Starovekú Itáliu obývalo mnoho kmeňov. Mená troch z nich nájdite v uvedených vetách.

- a) Víno červené tiež pite!
- b) Kamil a Tino viazali snopy sena.
- c) Kováči si kuli svoje podkovy.

4.* Servius Tullius uskutočnil v kráľovskom Ríme významnú reformu ústavy, ktorá vychádzala z gréckych vzorov. Uvedené pojmy rozdeľte podľa toho, či sa týkajú stavu pred reformou alebo po reforme.

300 rodov, triedy podľa majetku, centúrie, kúria, comitiacenturiata, comitiacuriata, rímsky národ z patricijov i plebejcov, tribus

5.* Veštenie malo v dejinách starovekého Ríma veľký význam. Vykonávali ho hneď dve skupiny veštcov. Ako sa volali?

6.* Čo znamená latinský výraz *secessio plebis*? Vyberte správnu odpoveď.

- a) vystahovanie sa ľudu;
- b) usadenie sa ľudu;
- c) úpadok ľudu.

7.* Plebejci si v bojích patricijmi vymohli zriadenie úradu *tribúni ľudu*. Títo úradníci mali široké právomoci na ochranu plebejcov. Vyberte spomedzi uvedených štyri, ktoré boli v ich kompetencii.

- A) Právo zatknúť každého úradníka, ktorý nerešpektoval ich zákrok na ochranu plebejca.
- B) Právo opustiť mesto Rím.
- C) Právo zrušiť rozhodnutie každého úradníka vrátane diktátora.
- D) Právo rokovať so senátormi.
- E) Právo zvolávať ľudové zhromaždenia a predsedáť na nich.
- F) Právo zvolávať schôdze patricijov.
- G) Právo chrániť každého plebejca voči rozhodnutiu každého úradníka okrem diktátora v čase vojny.

8.* V starovekom Ríme existovalo viacero úradníckych funkcií. Vytvorte správne dvojice spojením úradníka a činnosti, ktorú vykonával.

A) Prétor	1) dozor nad bezpečnosťou
B) Kvestor	2) súdna moc
C) Edilovia	3) zisťovanie výšky majetku občanov
D) Cenzori	4) správa financií a hospodárstva

9.* Komu sa pripisuje výrok „Aj ty, Brutus?“ a v akej situácii podľa historika Suetonia vyslovený?

10.* Do čias výbojov starovekého Ríma sú zasadené aj príbehy komixových a filmových postavičiek Asterixa a Obelixa. Pozrite si obrázok a odpovedzte na otázky.

- a) V akej krajine títo hrdinovia žijú?
- b) K akému národu/kmeňu obaja patria? Uveďte dve mená, pod ktorými tento národ poznáme.
- c) Za svoju silu vďaka čarovnému nápoju, ktorý im varí čarodejník Panoramix. Akým cudzím slovom označujeme čarodejníkov/kňazov tohto národa?

11.* Na obrázku vidíte jednu z typických stavieb starovekého Ríma, aké si dali postaviť viacerí cisári.

- a) Ako sa nazýva tento typ stavby?
- b) Čo bolo zvyčajne dôvodom ich postavenia?

12.* Doplňte správne schému vládnej moci Rímskej ríše v obdobídominátu v odpovedňovom hárku.

13.* Pokladali hoza kresťanského cisára, pretože počas jehovládysa skončilo prenasledovanie kresťanov. On sámavšak dal pokrstiť až na smrteľnej posteli.Stal sa ochrancomkresťanov po svojom víťazstve nadMaxentiom v roku 312.

- a) Ako sa volal tento cisár?Jeho podoba je na obrázku.
- b) Ako sa volal most, pri ktorom mal zjavenie, že zvíťazí v spomínanej bitke?

14.* Rimania používali systém číslic, zvaných podľa nich rímskymi. Prepíšte uvedené čísla arabskými číslicami do odpovedňového hárku.

- a) DCCLIII
- b) LXXXIX
- c) XVIII
- d) MMXII

15.* Vytvorte správne dvojicezmien cisárov a pojmov/udalostí, ktoré patria k uvedeným panovníkom.

a) Tiberius	1) nízky pôvod, tvrdé prenasledovanie kresťanov
b) Hadrián	2) hospodárske reformy ríše, druhý rímsky cisár
c) Dioklecián	3) povýšenie kresťanstva na štátne náboženstvo, rozdelenie ríše na dve časti
d) Theodosius	4) vybudovanie veľkého opevnenia v Británii, adoptívny syn cisára Trajána

16.* Prezrite si obrázok viažuci sa k zániku Rímskej ríše na západe a odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa volal posledný cisár?
- b) Ako sa volal vodca Germánov, ktorý ho zosadil z trónu?
- c) V ktorom roku sa táto udalosť stala?

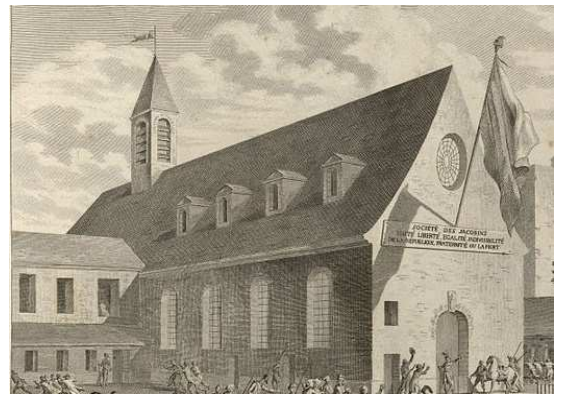

17. Dňa 5. mája 1789 sa vo Versailles zišli Generálne stavy. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Akú funkciu mali vo Francúzsku Generálne stavy?
- b) Ktorý panovník ich po dlhej dobe musel zvolať a prečo?
- c) Vymenujte, ktoré stavy boli jeho súčasťou.

18. Maximilián Robespierre bol v rokoch 1789-1794 predstaviteľom jakobínov. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Kto to boli jakobíniv uvedených rokoch?
- b) Ako vzniklo ich pomenovanie? Pomôžte si obrázkom.

19. Aj dnes sa môžete dočítať o guerille (gerile) alebo o gerilovom spôsobe boja. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) V ktorej krajine tento názov vznikol?
- b) Ako môžeme preložiť termín gerila do slovenského jazyka?

20. Rusko za vlády Mikuláša I. v 19. storočí viedlo aktívnu zahraničnú politiku a potlačilo viacero revolúcií v Európe.

- a) Uveďte dve stredoeurópske krajiny, v ktorých zasahovali ruské vojská Mikuláša I.
- b) Akú prezývku si Mikuláš I. vyslúžil za svoje protirevolučné názory?

21. Ktoré tri z uvedených vynálezov nevymyslel ThomasAlvaEdison?

parný stroj, mikrofón, lokomotíva, kníhtlač, žiarovka

22. V dobe Márie Terézie sa zavádzali reformy aj do poľnohospodárstva. V ktorom slovenskom meste bola založená odborná poľnohospodárska škola s názvom Collegiumoeconomicum?

23. Pri zverejnení tereziánskeho urbáru mal dôležitú úlohu jazyk, v ktorom bol spísaný. Aký jazyk bol použitý v textoch urbárov v jednotlivých častiachhabsburskej monarchie?

24. Prezrite si obrázky a odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Muž na obrázku č. 1 bol autorom Vyhlásenia nezávislosti USA. Ako sa volal?
- b) Muž na obrázku č. 2 bol prvým prezidentom USA. Ako sa volal?

obr. č. 1

obr. č. 2

25. „Memorandum národa slovenského“ z júna 1861 sa od dokumentu „Žiadosť slovenského národa“ z mája 1848 líšilo v obsahu i v počte požiadaviek. Odpovedzte na nasledujúce otázky a správne odpovede vyznačte v odpovedovom hárku.

- a) Nastolilo „Memorandum“ požiadavku samostatného slovenského snemu?
- b) Obsahovalo „Memorandum“ sociálne a demokratizačné požiadavky?
- c) Sformulovalo „Memorandum“ požiadavku na vytvorenie slovenského Okolia, územného celku, na ktorom žil slovenský národ?

26. V druhej polovici 19. storočia došlo k rakúsko-uhorskému vyrovnaniu, ktoré ústavne rozdelilo monarchiu na dva štáty: Rakúsko a Uhorsko. Štáty boli spojené osobou panovníka, mali spoločné tri ministerstvá. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) V ktorom roku sa realizovalo rakúsko-uhorské vyrovnanie?
- b) K vzniku Rakúsko-Uhorska prispela i porážka Habsburskej monarchie. O ktorú vojnu išlo?
- c) Akým cudzím slovom sa takéto usporiadanie štátu nazýva?
- d) Čo znamenalo toto vyrovnanie pre Slovákov?

27. V zrkadlovej sieni jedného francúzskeho zámku bolo 18. 1. 1871 vyhlásené nemecké cisárstvo. Cisárom sa stal Wilhelm I. Významnú úlohu v zjednocovaní procese Nemecka mal jeho kancelár Otto von Bismarck (obaja na obrázkoch). Odpovedzte na nasledujúce otázky.

- a) Ako sa volá zámok, v ktorom sa nachádza spomínaná zrkadlová sieň?
- b) Kto z uvedených osobností je na obrázku č. 1?
- c) Kto z uvedených osobností je na obrázku č. 2?

Obr. 1

Obr. 2

28. Na obrázku je obchodná vlajka jednej z európskych mocností 19. storočia. Sú v nej použité štátne symboly dvoch v súčasnosti existujúcich štátov. Uvedte ktorých.

29. Do odpovedového hárku vymenujte dve z historických udalostí, ktoré sa uskutočnili v čase panovania Františka Jozefa I.

bolševická revolúcia v Rusku, krymská vojna, vznik ČSR, potopenie Titanicu, Viedenský kongres

30. Obaja muži na obrázkoch sú spojení s krvavými udalosťami v Černoveji 27. 10. 1907, hoci sa ich osobne nezúčastnili. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

obr. č. 1

obr. č. 2

- a) Kto sa nachádza na obrázku č. 1?
- b) Aké bolo jeho povolanie?
- c) Pôvodne mal v Černoveji uskutočniť na želanie obyvateľov akú aktivitu?
- d) Kto sa nachádza na obrázku č. 2 (pôvodom Nór)?
- e) Aké bolo jeho povolanie?
- f) Akým spôsobom reagoval na udalosti v Černoveji?

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Ľubomír Staňo

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, 2011